

נתיבות יזעור

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי
לב ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול
חוצב להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

וישב תשפ"ה

בין אם בישראל לארורה' - בין יום חגם ל'שיר ורננים'
חנוכה - "להודות ולהלל"

שנה ד' • גליון שכ"ז

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של תורת רבינו - נא להתקשר למספר: 1-718-854-2290 EXT 9 או לפקס: 1-718-705-8608

**אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660**

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים

רח' שחל 5, בני ברק

טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

תוכן העניינים

וישב תשמ"ז

ההבדל בין אֵם בישראל ל'ארורה' – ובין יום חגם ל'שיר ורננים' של עם ישראל

- ה. למה נכתב כאן מעשה יהודה ותמר
- ה. כוונתם לשם שמים
- ה. הקשר בין מעשה של אשת פוטיפר לחטאי שרי מצרים
- ו. ההבדל בין תמר לאשת פוטיפר
- ו. אשת פוטיפר אחרי שלא הצליחה למלאות רצונה
- ז. "עד אשר יגדל שְׁלָה בנִי"
- ז. גזר דין מוות
- ז. כאן התגלה ההבדל ביניהם
- ח. כעסה גרם לה לדבר נגד יוסף
- ח. היא רצתה שידברו נגד יוסף בכל מקום
- ט. מעשיה של תמר לאחר שלא הצליחה למלאות רצונה
- ט. תמר עשתה כדין
- י. כשנגזר דינה למות – שתקה
- י. כדי להציל יהודה מבזיון
- יא. עושים לשם שמים – אבל עדיין בכלל ארורה
- יא. מסירות נפשה של תמר – האם הראויה למלכות בית דוד
- יא. שידוכים לשם שמים
- יב. מהות האדם נבחן – כשרצונותיו אינם מתמלאים
- יג. רצון לשם שמים צריך לבוא יחד עם מידות טובות

דברי הכנה ליומין דחנוכה

"בדי להודות ולהלל"

- יד. ההלל וההודאה מונחים בתוך סגולת הזמן
- טז. חנוכה גם מודים על נס ההצלה של כל יחיד

- טז חנוכה הזמן המיועד והמסוגל להודיה
- טז מה בין התחלת השנה החדשה של בני" להתחלה של אומות העולם
- טז 'היום הרת עולם' - ויום ששותים לשכרה
- טז ימי החנוכה כתקנת חז"ל - וימי החנוכה אצל ההמון
- יז הפרומערס מורידים הציור מהקארטין
- יז הלל ועל הניסים לא נמצאים בפראגראם
- יח "הפיקח" - רוצה לצאת ידי שני מיני החג
- יח לבטל עצמו ולקבל הפירוש של חנוכה של חז"ל
- יט כל הראש השנה שלהם לקחו מהיהודים
- יט מה הקשר בין תחילת השנה וי"ש
- כ מקור יום אידיהם - מה"בני בינה" שקבעו חז"ל
- כ למלאות ימי החנוכה ב'שיר ורננים' לדעת החכמים

וישב תשמ"ז

ההכרל בין אַם בישראל ל'ארורה' - ובין יום חגם

ל'שיר ורננים' של עם ישראל

★

חנוכה - "להודות ולהלל"

באצטרולוגין שלה שעתידה להעמיד בנים ממנו, ואינה יודעת אם ממנה אם מבתה', (ב"ר פ"ה, ב').

היונו כמו שפירש רש"י לעיל (לח, יד), שכוונת תמר במעשיה

היה לשם שמים, 'שהיתה מתאוה להעמיד ממנו בנים', שכן תמר היתה צדקנית גדולה וביקשה להעמיד בנים מיהודה - גם אשת פוטיפר לשם שמים נתכוונה.

הקשר בין מעשה של אשת פוטיפר לחטאי שרי מצרים

והנה לאחר מעשה אשת פוטיפר נאמר (בראשית מ, א), **וַיְהִי**

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה מְלֶךְ מִצְרַיִם וְהֶאֱפָה לְאֲדֹנָיָהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם. והכלל הוא שכאשר נאמר בפסוק 'אחר הדברים האלה', הכוונה שהמקרה הקודם שנאמר בפסוק היא מה שגרם לענין זה.

ואם כן, יש להבין מהו הקשר בין מעשה אשת פוטיפר לחטאם

וַיֹּסֶף הוֹרֵד מִצְרַיִמָּה, וַיִּקְנֶהוּ פוֹטִיפֵר סָרִיס פְּרַעֲזָה שֶׁר הַטְּבָחִים אִישׁ מִצְרַיִ מִיַּד הַיִּשְׁמַעֲאֵלִים אֲשֶׁר הוֹרְדָהוּ שָׁמָּה. (בראשית לט, א).

למה נכתב כאן מעשה יהודה ותמר

לאחר שנאמר בתורה מכירת יוסף לפוטיפר במצרים, לכאורה היה צריך להמשיך הפרשה עם מה שהיה עם יוסף בבית פוטיפר. אבל התורה הפרידה בין שני ענינים אלו במעשה יהודה ותמר, שאין לו שום שייכות למכירת יוסף.

כוונתם לשם שמים

ועל זה פירש רש"י (בראשית לט, א), 'חוזר לענין הראשון, אלא שהפסיק בו וכו'. ועוד, כדי לסמוך מעשה אשתו של פוטיפר למעשה תמר. לומר לך, מה זו לשם שמים, אף זו לשם שמים. שראתה

אשת פוטיפר נשארה 'ארורה',
'מ'רוהפט איהר אַ פארשאלטענע'.

לעומת זאת, תמר יצאה
מבורכת בברכות
וממנה יצאה מלכות יהודה שהם
צדיקים, ושני בניה היו צדיקים,
כמו שפירש רש"י (לח, כז), 'זהנה
תאומים מלא וכו' אלו שניהם
צדיקים'.

יש לנו להבין מה נשתנה זו מזו,
מאחר שמתחילה כוונת
שניהם היתה לשם שמים, 'מה זו
לשם שמים אף זו לשם שמים', איך
יצא בסוף שזו נשארה ארורה וזו
נשארה מבורכת.

אשת פוטיפר אחרי שלא הצליחה למלאות רצונה

והביאור בזה הוא שכתוב כאן
בתורה כך, 'ס'שטייט
דא אין די תורה אזוי'. כשנאמרה
בתורה שני הענינים של אשת תמר
ואשת פוטיפר, כוונת שניהם אכן
היתה לשם שמים, שביקשו
להוליד בנים מצדיקים, זו מיהודה
וזו מיוסף. אך אנו מוצאים בתורה
שהיה ביניהם עוד צד השווה,
שאצל שניהם לא עלה בידם
כוונתם ורצונם.

של שר המשקים ושר האופים.
ופירש רש"י, 'לפי שהרגילה אותה
'ארורה' את הצדיק בפי כולם
לדבר בו, הביא להם הקב"ה
סורחנם של אלו, שיפנו אליהם
ולא אליו'.

אשת פוטיפר הארורה דיברה
אודות הצדיק עם כל
אחד, וכל אנשי מצרים דיברו רע
על יוסף הצדיק, וסיפורה היה
מעשה שקר. לכן עשה השי"ת
שיקרה המעשה של שר המשקים
ושר האופים שיחטאו למלך, כדי
שידברו ממעשה זה ויחדלו מלדבר
על יוסף.

ההבדל בין תמר לאשת פוטיפר

מזה אנו רואים ההבדל הגדול בין
תמר לאשת פוטיפר. אשת
פוטיפר נקראה בתורה 'ארורה',
ואילו תמר נשארה צדקנית גדולה
בישראל, וזכתה שיצא ממנה
מלכות יהודה.

אף על פי שבתחילה כוונת
שניהם היו לשם שמים,
כמו שפירש רש"י 'מה זו לשם
שמים אף זו לשם שמים'. אבל

"עד אשר יגדל שְׁלָה בְּנִי"

יהודה השיא את תמר לער ועונה, ומתו ער ועונה. ואף על פי שהיה ליהודה בן שְׁלָה, חשש להשיא אותו אליה שמא ימות גם הוא. ולפי שלא רצה לגלות לה מחשבתו, לכן אמר לה 'שבי אלמנה בית אביך עד יגדל שלה בְּנִי' (בראשית לח, יא). ופירש רש"י, 'דוחה היה אותה בקש, שלא היה בדעתו להשיאה לו', לפי שחשש שמא ימות גם שלה בנו, ולא עלתה בידה לקיים רצונה להוליד בנים מבני יהודה. ואז לאחר שעשתה מה שעשתה, נולד לה בנים מיהודה. אבל בתחילה לא עלה בידה רצונה.

כך היה גם אצל אשת פוטיפר, שאף על פי שביקשה להעמיד בנים מיוסף, לא עלה הדבר בידה, כמו שנאמר (בראשית לט, ז), 'ולא שמע אליה'.

גזר דין מוות

מה עשתה תמר כשראתה שהדבר אינה עולה בידה - שיהודה לא נתן לה את שלה בנו. נעמדה בפרשת דרכים עד שנתעברה מיהודה ועלה בידה למלאות רצונה. אז הביאו אותה

לפני בית דין ולא ידעו ממני התעברה, ויהודה שהיה ראש הסנהדרין פסק שהיא חייבת מיתה. ועמדו לקיים בה את הפסק דין, כמו שנאמר (לח, כד), 'הוציאוה ותשרף'.

תמר ראתה שמשאת נפשה אינה עולה בידיה, 'ס'האט זיך אינגאנצען נישט איינגעגעבען', שכל רצונה היתה להוליד בנים מיהודה, ולמעשה כל העצות שטיכסה לא הצליחו בידה. עָר ואונן מתו, וכעת היא עומדת להישרף עם העוברים, 'ס'געבט זיך גארנישט איין'.

כך מפורש בתורה, 'אזוי שטייט אין די תורה'.

גם אשת פוטיפר לא עלה רצונה בידה, 'אשת פוטיפר האט זיך אויך נישט איינגעגעבען', כי יוסף לא הסכים לדבר, גם לאחר שהושיבה אותו בבית האסורים.

כאן התגלה ההבדל ביניהם

עד כאן הצד השווה שביניהם.

אך כאן מעמידה לנו התורה השינוי בדרכיהן, כעת התגלה מי זו ומי זו, 'דא שטעלט אבער די תורה אוועק דער שינוי

אמנם היא לשם שמים התכוונה, ורצתה להעמיד בנים מיוסף לשם שמים, אבל כשהדבר לא עלה בידה, חשבה שהסיבה למה שלא עלה בידה היתה באשמתו של יוסף, לכן עליו לשבת בבית האסורים של מצרים, גם אם ימות וייהרג שם.

היא רצתה שידברו נגד יוסף בכל מקום

היא לא הסתפקה רק בזה ולא היה לה די במה שישב יוסף בבית האסורים וימות שם, אלא שהיא דיברה נגדו בכל מקום, איך וועל איהם בארעדען אומעטום. וכלשון רש"י 'שהרגילה אותה ארורה את הצדיק בפי כולם לדבר בו', לפי שעכשיו רצתה לעולל לו כל רע שהיתה יכולה לעולל לו, וואס איך קען איהם נאר אפטוהן וועל איך איהם אפטוהן.

היא הרגילה אותו בפי כל, וגרמה שכל מצרים תדבר עליו רע, וכל מצרים דיברו כנגד יוסף שהוא אדם שפל ונבזה, וואס אַ געמיינער פראסטער מענטש דער יוסף איז.

מי גרם שכל מצרים ידברו עליו, דבר זה גרמה אשת פוטיפר, שהושיבה אותו בבית האסורים על

הדרכים, דא איז יעצט נולד געווארען ווער זי איז און ווער זי איז.

אשת פוטיפר, כשראתה שלאחר כל מה שעשתה לא עלה הדבר בידה, שיוסף נס החוצה. הרי כששב פוטיפר לביתו התחילה לצעוק עליו אודות יוסף, על שהביא לה אדם רע מעללים, וואס אַ געמיינער מענטש האסטו מיר דא אריינגעברענגט, אדם חוטא ובעל עבירה, והסיתה את בעלה נגד יוסף.

כעסה גרם לה לדבר נגד יוסף

אך מי ביקש ממנה לדבר, היה עליה לשתוק מאחר שכל כוונתה היתה לשם שמים, ועכשיו שהדבר לא עלה בידה היה עליה לשתוק, מה היה לה לדבר ולעשות עסק מיוסף.

אך מחמת גודל כעסה על יוסף, דער כעס אויף איהם האט איהר אזוי געברענט, לפי שלא שמע בקולה, ביקשה להכניסו לבית האסורים, אפילו שכוונתה מלכתחילה היתה לשם שמים. ואין קשר בין שני הדברים, וואס האט עס איינע צום צווייטען.

ונתן לה עירבון, חותמת, פתילים ומטהו - כמשכון. וכשיהודה פסק דינה למיתה - כי חשב שתמר התעברה מאדם זר, הלא אם היה יודע שהתעברה ממנו לא היה דינה בשריפה כמו שמבואר במפרשים, כי מאחר שהתעברה מיהודה היה הדבר כשר ועל פי דין ולא היה בה דין שריפה. אדרבא, בזה התקיים מצות יבום, אפילו שיהודה הוא אביהם של המתים, לפי שהיה בזה הוראת שעה, או משום שכך היה אופן מצות היבום לפני מתן תורה, ונמצא שעשתה כדין.

תמר ידעה מכל זה, שעשתה כדין. ואילו היה יהודה יודע מזה לא היה פוסק את דינה לשריפה, אבל מאחר שיהודה חשב שהתעברה מאיש זר בזנות, לכן פסק דינה לשריפה.

אם כן, מה היתה תמר צריכה לעשות כדי שיחזור בו יהודה מהפסק, אם רק היתה מראה לו מה שקיבלה ממנה כמשכון, החותמת והפתילים והמטה, הרי שיהודה היה מודה בדבר, שהוא זה שנתן לה את החותמת והפתילים והמטה, והכל היה כדין, ואין דינה בשריפה.

מנת שימות שם. ובנוסף לזה דיברה בגנותו בכל מקום שהוא. כל מה שהיה בידיה לגרום לו רע עשתה לו, 'וואס זי האט איהם געקענט נאר אפטוהן האט זי אפגעטוהן'.

זה היה מהותה של אשת פוטיפר. דבר זה עשתה בגלל שלא עלה בידה לעשות מה שביקשה לעשות לשם שמים, 'ס'האט זיך נישט איינגעגעבען דער לשם שמים'.

מעשיה של תמר לאחר שלא הצליחה למלאות רצונה

גם תמר לא הצליחה במשימתה ולא עלה בידיה למלאות רצונה בעשייתה לשם שמים, ואפילו שכבר היתה מעוברת פסקו דינה 'הוציאוה ותשרף', שצריכים להוציאה לבית השריפה.

ונאמר בפסוק (בראשית לח, כה), 'הוא מוצאת', שכבר עמדו לקיים בה את הפסק דין, כמו שפירש רש"י, שהוליכו אותה כבר כדי להישרף. ולא נשאר רק זמן קצר עד שיקיימו בה הגזר דין.

תמר עשתה כדין

בשעה שהתעברה תמר מיהודה לא ידע יהודה מי היא

כשנזר דינה למות - שתקה

אך כשדנו אותה לשריפה, שתקה, אף על פי שהיתה יכולה לומר בשעת הדין שהתעברה מיהודה. אך היא לא אמרה כלום אלא שתקה.

גם כשהוציאו אותה לשריפה עדיין לא אמרה שהתעברה מיהודה, ואף שכבר נלקחה בידי השליח בית דין להישרף במקום השריפה, בשעת הליכתה עדיין לא אמרה שהתעברה מיהודה, אלא שלחה ליהודה החותמת והפתילים והמטה, ועדיין לא אמרה כלום.

לעומדים מסביב היה נראה שהיא שולחת לו החותמת והפתילים והמטה, שהיא משאירה עבורו את ירושתה לאחר שריפתה. השליח בית דין ממשיך להוליך אותה לבית השריפה, ובעוד זמן מועט תישרף היא יחד עם התאומים שהיא מעוברת בהן.

כדי להציל יהודה מבזיון

על מה היא עמדה להישרף. הלא לא חטאה כלל, היא נהגה כדין. למה לא גילתה מיד ואמרה שמיהודה התעברה. **כל זה עשתה לפי שיהודה היה בא לידי בזיון,**

שיצא מיהודה ענין של זנות, אפילו שהיא עשתה כדין.

הבה ונתבונן מה שהיה כאן. תמר רצתה להוליד בנים מיהודה, 'שהיתה מתאווה להעמיד ממנו בנים', ולכן עשתה המעשה הזה, שנעמדה בפרשת דרכים. מי שלא ידע מה היה כאן היה נראה לו הדבר ענין של זנות, וגם יהודה בעצמו דן אותה כמי שנכשלה בזנות, אך היא עשתה המעשה הזה כדי להעמיד בנים מיהודה - ועל פי דין היה המעשה מותר, ולא היתה בת עונשין.

אך כדי שיהודה לא יתבייש, הסכימה תמר לצאת להישרף, ויחד עמה שני הבנים שהיתה מעוברת בהם, והסכימה להישרף יחד עם שני בניה, וכמובן שיחד עם זה תישרף כל רצונה להעמיד בנים מיהודה, לפי שעדיין לא נולדו אותם הבנים, ועכשיו יחד עם שריפתה ושריפת הבנים תישרף ותכלה גם רצונה להעמיד בנים מיהודה.

וכל זה למה. כדי שלא לבייש את יהודה, ואף שמעשה זה עשה יהודה, ואמרו חז"ל שהמלאך כפה אותו לעשות מעשה זה, אבל למעשה עשה יהודה מעשה זה.

עושים לשם שמים - אבל עדיין
בכלל ארורה

מסירות נפשה של תמר - האם
הראויה למלכות בית דוד

זהו ההבדל בין תמר לאשת פוטיפר. אשת פוטיפר כשלא עלה בידה לקיים מה שרצתה לעשות לשם שמים, זרקה את יוסף לבית האסורים, והכניסה אותו לבית האסורים בחינם, כי באמת לא היתה חייבת לספר הדברים לפוטיפר. וכל מה שסיפרה לפוטיפר היתה מחמת שנאתה ליוסף, ולכן זרקה את יוסף לבית האסורים כדי שימות שם.

בזה לא אמרה די, אלא שדיברה בגנותו בכל מקום שפנתה. בכל מקום שמצאה מצרי שעדיין לא ידע ממעשה זה, פירסמה המעשה גם באזניו, כדי שיהיה המעשה בפי כל.

הרי שאף שכוונתה היתה לשם שמים, אבל היא **ארורה!**, כי מי שיכול לעשות מעשה הזה הוא ארור, אף על פי שעושים לשם שמים, אבל הוא ארור, זי איז אַ פארשאלטענער מענטש. דער וואס קען אפטוהן אזא זאך איז אַ פארשאלטענער מענטש. מיטוהט לשם שמים, אבער פארשאלטען איז מען!!

לעומת זאת, אנו רואים מעשיה של תמר, שגם היא כוונתה היה לשם שמים, וגם היא לא עלתה בידה למלאות רצונה, הרי שמסרה עצמה להישרף חיים עם שני עובריה, יחד עם רצונה להעמיד בנים מיהודה. וכל כך למה, כדי שלא לבייש את יהודה.

"אויב אַ מאמע קען דאס טוהן, אַ מענטש קען דאס טוהן. פון איהם איז ראוי ארויס צו קומען מלכות יהודה!! פון איהר איז ארויס געקומען דוד המלך, און פון איהר קומט ארויס משיח וואס וועט קומען בקרוב."

מי שיכול לעשות כך, האם שבכוחה לעשות מעשה כזה, היא הראויה שממנה תצא מלכות יהודה, ממנה תצא דוד המלך, וממנה תצא משיח שיבוא במהרה.

שידוכים לשם שמים

בתחילה באמת שניהם לשם שמים התכוונו. והתורה מלמדנו, די תורה לערענט אונז, שאכן זהו דבר נשגב להקים תולדות וצאצאים מיוסף ומיהודה,

היה כאן סמיכות הפרשיות. מי שכוונתו בשידוך הוא לשם כבוד, אין לו שום שייכות למעשה תמר ואשת פוטיפר, כי שניהם לשם שמים התכוונו.

מהות האדם נבחן - כשרצונותי אינם מתמלאים

מהותו של האדם נבחנה כשהדברים אינם עולים כפי רצונו, ווער איז דער מענשט פון ארום און ארום, כשאינו עולה בידם לקיים רצונו לשם שמים, איך מתנהג האדם אז ומהם מעשיו במצב זה, ווי רהפט זיך אהפ דער מענטש. אז רואים מהו מהותו של האדם, אם הוא בכלל 'ארורה', או שמא יצא ממנו מלכות ישראל, מלכות יהודה.

אשת פוטיפר לא נהייתה ארורה רק בשעה שהכניסה את יוסף לבית האסורים, אשת פוטיפר היתה ארורה מעיקרא, כי היא היתה מושחתת והיה לה מידות רעות. **אלא שבר בבר עם רשעותה היה לה ענין זה שכוונה במעשיה לשם שמים - ולוואי שאנו נזכה להשיג מדריגה זו לכוון במעשינו לשם שמים.**

אשת פוטיפר היה לה כוח זה לכוון במעשיה לשם

ויש בזה ענין גדול, יא גרויסע זאך איז דא אין דעם, כשהכוונה בזה הוא לשם שמים - כי לפעמים יתכן שרצון זה אינו לשם שמים דווקא אלא שנובע מתוך רצון להתכבד, 'ס'איז אַ כבוד מעשה'..

כשמציעים לאחד שידוך נאה והגון ומכובד, אַ

גוט'ן שיינעם שידוך, הלא כוונת האדם בזה אינו בדרך כלל לשם שמים. כשעושים שידוך נאה ומכובד, הוא עושה השידוך לשם עצמו ואין לו שום כוונה לשם שמים.

כוונתו בשידוך זה הוא כדי שיוכל ללכת ברחובה של עיר בקומה זקופה ובפנים מאירות, מיט אַ גלאנצינגען פנים, לספר לכולם עם מי השתדך. שידוך זה הוא כולו שלא לשם שמים.

כוונותיהן של תמר ואשת פוטיפר לא היו

באופן זה, כוונת שתיהן היתה באמת לשם שמים. גם ארורה זו - כוונתה היה לשם שמים, ולא עשו כן כי חיפשו שידוך נאה ומכובד, אלא שכוונתם היתה לשם שמים.

לכן נסמכו שתי פרשיות אלו. אם כוונתם היתה לשם כבוד לא

שלפעמים יש לאדם מחשבות טובות, והוא גם עושה מעשים טובים. המעשים טובים שהוא עושה הוא מקיים מתוך מסירות נפש. אבל אם בשאר עניניו, במידותיו, הוא מושחת במידותיו, 'אויב דער מענטש אין די אנדערע זאכען ארום און ארום, אין זיינע מידות, אַ מושחת', הרי שאף שהוא פועל לשם שמים, ויש לו מחשבות טובות, אבל האיש כשלעצמו נשאר ארום, אַ פארשאלטענער מענטש', אפילו שמצד אחד יוצאים ממנו דברים טובים, אבל מצד שני יוצאים ממנו חורבנות.

כדי להיות האדם השלם, צריך האדם להיות שלם בכל המובנים, 'דארף דער מענטש זיין אַ אדם שלם ארומגענומען פון אלע מובנים'.

אבל למעשה במהותה נשארה מה שהיתה באמת. בפנימיותה היתה מושחתת במידות רעות, 'אין איהר תוכן איז זי געווען אנגעשטאפט מיט מידות רעות', ולכן היא נקראת בתורה "ארורה", 'זאגט די תורה אז זי איז אַ "ארורה"'.
אַ

לעומת זאת, תמר היתה צדקנית בכל עניניה. אם היה לה הכוח שתתן שיוליכו אותה לשריפה בחיים ובלבד שלא תבזה ברבים את מי שעשה המעשה הזה, ומשום כן הסכימה שיכניסוה לאש בחיים, הרי שהיא אכן ראויה שיצא ממנה מלכות בית דוד.

רצון לשם שמים צריך לבוא יחד עם מידות טובות

התורה מלמדנו בזה, 'די תורה לערענט אונז',

דברי הכנה ליומין דחנוכה

"ברי להודות ולהלל"

מצות הדלקת נר חנוכה, כדי שיגיעו לידי 'להודות ולהלל'.

כמו שבפורים ענינה של קריאת המגילה הוא כדי שיגיעו 'להודות ולהלל' על הנס של פורים, כי על ידי הקריאה ובמיוחד פירסום הנס מביאים את האדם להודות ולהלל. כך גם תכלית מצות הדלקת נר חנוכה ואמירת ההלל בחנוכה ואמירת על הניסים הוא כדי שיבואו לידי 'להודות ולהלל'.

ההלל וההודאה מונחים בתוך סגולת הזמן

בתוך סגולת הזמן של חנוכה מונח הכוח שישגו היכולת והדעת להלל וההודאה להשי"ת על הניסים שנעשו עמנו באותם הימים, ויחד עם זה להודות ולהלל על הניסים התמידיים שהשי"ת עושה עם בני ישראל, ההצלה של כלל ישראל ככלל, והצלת כל אחד ואחד מישראל בפרט.

אנו עומדים לפני ימי החנוכה. כל זמן מהימים המקודשים הם מיוחדים לענין אחד. כמו שהיה במאורע שהיה בימים ההם באותו הזמן.

לדוגמא, ימי הפסח הם זמן חירותנו, כי היא הזמן שיצאו בני ישראל ממצרים בעת יציאת מצרים, וכן כל שאר החגים וענינם.

הענין של ימי החנוכה הוא כמו שאנו אומרים בתפילה בעל הניסים שחז"ל תיקנו ימים אלו 'להודות ולהלל לשמך הגדול'. הרי שמהות ימים אלו הם לשבח את השי"ת, 'צו משבח זיין דעם אייבערשטען'.

וכן מבואר גם בלשון הרמב"ם, שהענין של פרסומי ניסא הוא לפרסם ולגלות את הנס, כדי שעל ידי כן יבואו לידי להודות ולהלל, 'אז דאס זאל ארויסרוהפען להודות ולהלל'. זהו הטעם של

חנוכה גם מודים על נס ההצלה של כל יחיד

מקיים געווען מצות חכמים פון די מצוות חנוכה".

הלא השי"ת מציל כל יחיד ויחיד שיצא מכל מיני קשיים, הן קשיים גשמיים, והן רוחניים. הנסיונות שיש לאדם בקיום דרך התורה, שהשי"ת מסייע לאדם ומציל אותו מנסיונות שאפשר להיכשל בהם. השי"ת מנהיג את האדם ומוליכו באופן שיחזור ויתייצב שוב לדרך התורה והמצוות, ער זאל זיך צוריק אריינשטעלען בדרך התורה והמצוות'.

בימים אלו צריך האדם באמת להתמלאות בהרגש של 'להודות ולהלל', ועל ידי זה הוא ממלא רצון ותקנת חכמים, כך מקיימים כראוי מצות החכמים של 'להודות ולהלל'.

מצות הדלקת נר חנוכה הוא חלק של מצות 'להודות ולהלל', וגם אמירת הלל ועל הניסים'.

מה בין התחלת השנה החדשה של בני להתחלה של אומות העולם

גם אלו שאינם מדליקים נרות חנוכה, יש להם חג כמו חנוכה. אמנם הם אינם אומרים הלל ועל הניסים אבל יש להם חג כמו חנוכה.

ימי חנוכה הם הזמן שנקבע להודות ולהלל לשמך הגדול.

חנוכה הזמן המיועד והמסוגל להודיה

למה הדבר דומה, לראש השנה.

יש יום אחד בשנה אצל בני ישראל והוא 'ראש השנה'. היום השלושים בחודש אלול הוא 'ראש השנה' ומתחיל שנה חדשה, והשנה החדשה מתחילה בכל העולם.

ענין זה קבעו חכמים, שבזמן המיוחד של חנוכה, הזמן של להודות ולהלל, שכל אחד ייחד את מחשבתו והנהגתו שיהיו באופן של 'להודות ולהלל'.

א מענטש דארף טאקע זיין אנגעפיהלט מיט'ן הרגש פון 'להודות ולהלל'. דאס איז געפאלגט די חכמים. דאס איז

יש אנשים שאצלם תחילת השנה איננה ביום השלושים בחודש

בכלל אסור לאכול ולשתות, באופן שלא שייך בכלל שכרות במציאות.

נמצא שאצל בני ישראל בתחילת השנה החדשה היא היום הרחוק ביותר משיכרות. ואילו אצל הגוי, היום הקרוב ביותר לשיכרות הוא בתחילת השנה החדשה.

זהו מהות ההבדל. אצל שניהם יש יום שהיא תחילת השנה החדשה. אבל בתחילת השנה החדשה של בני ישראל יוצא מלכות יהודה, ואילו מהשנה החדשה של אומות העולם רואים עד כמה הם ארורים. יש שנה חדשה אצל אומות העולם ויש שנה חדשה אצל עם ישראל.

ימי החנוכה כתקנת חז"ל - וימי החנוכה אצל ההמון

כל זה הוא בצד הקיצון, אבל יש לדעת שגם בענינים שאינם רחוקים כל כך, מה שנוגע ליומין דחנוכה, יש ימי החנוכה שקבעו חז"ל שהם 'להודות ולהלל', ויש את היומין דחנוכה כפי איך שנערך אצל ההמון, שאוכלים לאטקעס ומשחקים בקארטין.

אלול, אלא ביום השלושים של חודש דצמבר למנינם, שאז מתחיל אצלם שנה חדשה.

אצל בני ישראל השנה החדשה מתחיל ביום השלושים לחודש אלול, ואצל הגוים מתחילה השנה החדשה ביום השלושים לחודש דצמבר למנינם.

'היום הרת עולם' - ויום ששותים לשכרה

הצד השווה שביניהם, לנו יש שנה חדשה ולהם יש שנה חדשה. אך אצל בני ישראל בתחילת השנה החדשה אומרים 'מלכיות זכרונות ושופרות', ואומרים 'היום הרת עולם', כי הוא נורא ואיום'. זה מה שנחשב אצלנו תחילת שנה החדשה.

אצל אומות העולם, כשמתחיל אצלם שנה חדשה, יש פחד ללכת ברחוב בלילה, כי מי יודע מה יעשו לו השיכורים.

אצלנו, היום הרחוק ביותר משיכרות הוא תחילת השנה החדשה. ראש השנה הוא היום בו כל יהודי מרוחק ביותר משיכרות, ואילו ביום הכיפורים

אבל אם נשאל אותו האם אכל אמש 'לאטקעס', הרי שיזכור היטב מה שאכל. ואם נשאל אותו שוב האם גם היום יאכל לאטקעס, הרי שיתפלא על עצם השאלה, האם לא יאכל היום?, ברור אצלו בוודאות שהיום יאכל לאטקעס.

הלל ועל הניסים לא נמצאים בפראגראם

הוא יודע היטב מהו חנוכה אצלו. אבל הלל ועל הניסים אינם נמצאים ברשימתו, 'דאס שטייט נישט אין פראגראם', כי אלו נכתבו רק בסידור ולא רשומים ברשימתו, 'דאס שטייט אין סידור, נישט אין פראגראם'.

הוא מכיר את סדר הדברים בחנוכה רק מהרשימות, ויש לו רשימות משלו על חנוכה, ער ווייסט חנוכה נאר פון דער פראגראם, ער האט זיך זיין פראגראם אויף חנוכה, והוא מה שנדפס בסידור.

יש רשימות של השולחן ערוך ויש לו הרשימות שלו. ה'מחבר' יש לו את הרשימות שלו, 'דער שולחן ערוך האט זיך זיין

הפרומערס מורידים הציור מהקארטין

גם מי שאינו רוצה לשחק בקארטין, לפי שחושש שאין זה ראוי לו, מהו עושה, הוא מוריד את הפיטשקערס של הקארטין, שאם יהיו הקארטין שחורים או אדומים, אז זה לא נחשב ל'פרום'. לכן מהו עושה, הוא מוריד את הפיטשקערס של הקארטין, ובמקום אדום הוא עושה ירוק, ואז מוריד הסימנים של הקארטין, וגם אצלו יש יומין דחנוכה.

אדם זה אינו זוכר אם אמר 'על הניסים' או לאו. אבל אם שיחק אמש, זה זכור לו היטב ואינו שוכח. ואם ישאלו אותו האם גם היום ילך לשחק, הרי שיאמר בפה מלא שישחק שוב היום, כי כבר קבע עם חבריו לשחק היום, 'איך האב זיך אפגעמאכט מיט דעם און מיט יענעם זיך צו שפיהלען'. אך כשנשאל אותו אם אמר היום 'על הניסים', לא יזכור.

אם נשאל אותו האם הוא זוכר אם כיוון היום באמירת ההלל, גם את זה אינו זוכר, לפי שבעמוד נעמד בעל תפילה שהתפלל במהירות, ואינו זוכר.

שלו הרי הוא בתוך הענינים, 'דארט בין איך ארויס געטוהן, דא בין איך אריין געטוהן', רק משום שהוא "פרומער" הוא צריך גם לצאת ידי חובה רשימת השולחן ערוך.

"הפיקח" - רוצה לצאת ידי שני מיני החג

יש שני מיני חנוכה, ויש שני מיני תחילת השנה, והפיקח רוצה לצאת ידי חובת שניהם. הוא שמח בשני מיני החנוכה, ושמח הן בתחילת שנה זו, והן בתחילת שנה זו. בתחילת שנה זו הוא שותה יי"ש, ובתחילת שנה האחרת הוא מתנועע בתפילתו, רק שהם בשני זמנים נפרדים. ואילו בחנוכה הוא מקיים שני מיני החנוכה בבת אחת.

לבטל עצמו ולקבל הפירוש של חנוכה של חז"ל

דבר זה מבין כל בר דעת, 'פארשטייט דאך יעדער בר דעת', האם זה היה כוונת חז"ל כשתיקנו ימי החנוכה 'להודות ולהלל', הלא כל מי שיש בו איזה משהו של יראת שמים בתוכו,

פראגראם, איך האב מיין פראגראם, און דער מחבר האט זיך זיין פראגראם'.

אמנם הוא מהדר לצאת ידי חובה גם לשיטת המחבר, ואומר הלל ועל הניסים כדי לצאת ידי חובה. ואם יש לו שאלה בתפילה, הוא פונה ושואל רב האם צריך לחזור על תפילתו, והאם יצא ידי חובתו.

הרשימה של השולחן ערוך צריכים 'רק' לצאת ידי חובה, אבל בתוך הרשימה שלו הוא 'נכנס' ולא רק 'יוצא' - 'דעם שולחן ערוך' פראגראם בין איך יוצא, אבער מיין פראגראם בין איך נכנס, איך בין נישט יוצא!!

מה שמפורש בשולחן ערוך מחפשים איך 'לצאת ידי חובה', אבל ברשימה שלו אינו 'יוצא', שם הוא 'נכנס'. ויוצא בלית ברירה רק בשעה אחת לאחר חצות הלילה, כשמוכרחים כבר לשכב לישון, אבל קודם לכן אינו יוצא אלא נכנס לענין בעובי הקורה.

לגבי המבואר בשולחן ערוך הוא מחוץ לעסק, אבל ברשימה

**כל הראש השנה שלהם לקחו
מהיהודים**

יתכן - ואין אנו יודעים בוודאות, אולי בעלי היסטוריע ידעו, יתכן שכל הסיבה מה שהגויים עושים חגאות בתחילת השנה שלהם, לפי שבני ישראל יש להם ראש השנה, ואילו לא היה לבני ישראל ראש השנה בתורה, לא היה עולה בדעתם של אומות העולם לעשות איזה ענין בתחילת השנה שלהם.

מה הקשר בין תחילת השנה ויי"ש

הלא מאן יימר לשיטתם שיום תחילת השנה שונה משאר ימי השנה. רק שעד עכשיו היה ציון השנה 1986, ועכשיו יהיה 1987, וקונים לוח חדש, מ'קויפט אַ נייער קאלענדער'. האם בגלל שקונים קאלענדער חדש צריכים לשתות יי"ש? איזה שייכות יש לקאלענדער החדש למה ששותים יי"ש לשכרה. לשיטתם מאן יימר שכשמתחילים קאלענדער חדש צריכים לציין הדבר בשתיית יי"ש, מהו הקשר בין הדברים, 'וואס און ווען?!

ומאמין בדברי חז"ל וסומך על דברי חז"ל, ומבטל את דעתו לדעת חכמים, לפי שסומך על דברי החכמים, 'ער פארלאזט זיך אויף חז"ל און ער שפאהרט זיך אהן אויף חז"ל, און ער איז מבטל זיין דעת צו דעת חכמים, ער פארלאזט זיך אויף דברי חכמים', הרי שהוא חי את חייו ומתנהג כפי מה שציוו עלינו החכמים, אַ מענשט דארף לעבען, אַ מענשט דארף זיך פיהרען ווי די חכמים האבען געהייסען'.

העבודה בימי חנוכה צריכה להיות באופן של בני

בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים' (זמר מעוז צור), 'בני בינה' - הם החכמים, 'קבעו שיר ורננים' - חז"ל קבעו את יומין דחנוכה להודות ולהלל, ל'שיר ורננים', ועל האדם לסמוך שדברי חכמים הם לטובתנו הנצחית, 'פאר אונזער אייגענע טובה', שחז"ל ראו ברוח קדשם שבאופן זה יתנהג האדם בימי החנוכה, ודווקא באופן זה, ולא באופן אחר.

אך דא עקא, שדווקא את מהות ימי החנוכה משנים, 'נאר וואס דען? בדווקא די ימי החנוכה פארדרייט מען, וגם משנים את סדר התחלת השנה החדשה.

מ'בני בינה קבעו שיר ורננים'
נעשה בעולם בחנוכה ענין של
משחקים והליכת בטל, 'אָ מעשה
פון שפילעריי און לידיג גיין,
פוסטעווען און זיך נאריש מאכען.

למלאות ימי החנוכה ב'שיר ורננים' לדעת החכמים

אשר על כן, כל אחד שיש בו
משהו של יראת שמים,
וגם מי שאין בו משהו של יראת
שמים, מי שיש בו משהו של דעת
ושכל, נזהר לא להשתמש בימי
החנוכה כדי להסיר מעצמו עול
תורה ועול מצוות, שלא יהיו
הימים זמן של קלות הדעת
ופריקות עול, שכן דבר זה מבין כל
אחד שהיא ההיפך מ'שיר ורננים'
שקבעו חז"ל ימים אלו.

צריכים להיזהר לייחד את ימי
החנוכה כראוי,
למלאות הימים ב'להודות ולהלל
לשמך הגדול', להודות ולהלל
להשי"ת על הניסים שנעשו עמנו
בימים ההם, ועל הניסים הפרטיים
שעושה השי"ת עם כל אחד ואחד
בחייו הפרטיים בגשם וברוח.

יש למלאות הזמנים על ידי מה
שימלאו סדרי התורה באופן

למה הדבר דומה, הלא לא ראינו
שכאשר השקצים מתחילים
את לימודיהם בסקוהל
בסעפטעמבער, שיצינו הדבר
בשתיית יי"ש. באותו היום לא
רואים יי"ש ברחובות, ולמה אין
הם שותים ביום זה לשכרה, הלא
מתחילים עכשיו לימוד חדש
בסקוהל, ואם כן היו צריכים
לשתות יי"ש ולהשתכר ברחובות.

אם כן, גם כשמתחילים לציין
שנה חדשה בקאלענדער,
מהו הפשר שביום זה שותים
לשכרה ברחובות.

יתכן שכל מה שהם עושים
חאגעס בתחילת השנה
שלהם, מקורו הוא לפי שבתורתנו
יש ענין של ראש השנה. דבר זה
הוציאו מהתורה שיש ענין של שנה
חדשה, אך הם מציינים הדבר
באופן שלהם, בזמן אחר כפי מה
שהם עושים.

מקור יום אידיהם - מה'בני בינה' שקבעו חז"ל

כמו כן המקור של החנוכה כפי
מה שעושים את החנוכה
בעולם, מקורו הוא מ'בני בינה ימי
שמונה קבעו שיר ורננים', אבל

נתיבות יושר - וישב

כא

הראוי, [ומיום שני ועד יום חמישי
יהיה הסדר בערב כרגיל, וסיומו
יפקד שום תלמיד מיום שני ועד
ליום חמישי מסדר הלילה, מקטן
ועד גדול].

זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּים, וְזָכָה הַרְבִּים תְּלוּי בּוֹ

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 1-718-854-2290.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו